

KURIER DUSZNICKI

INFORMATOR SAMORZĄDOWY DUSZNIK-ZDROJU

Odszedł Ryszard Grzelakowski

Pierwszy miłośnik Dusznik-Zdroju, honorowy obywatel, nieustrudzony badacz i popularyzator historii miasta i regionu, kolekcjoner pamiątek dusznickiej przeszłości, publicysta i fotografik, zmarł 8 sierpnia po długiej i ciężkiej chorobie przeżywszy 82 lata.

Urodzony w Warszawie w 1935 r., większość swojego życia spędził w naszym mieście.

Założyciel Towarzystwa Miłośników Dusznik-Zdroju, zarejestrowanego w 1982 r. Prezesował stowarzyszeniu od jego początków do końca swoich dni.

Radny Rady Miejskiej Dusznik-Zdroju w latach 1994 – 1998 i 2002 – 2006. Szczególną wagę przykładał do działalności kulturalnej gminy.

Mistrz barwnej opowieści, zawsze okraszanej anegdotą i żartem. Potrafił przy każdej okazji w niezwykle naturalny spo-

sób nawiązywać do dziejów Dusznik. Wiedzą, którą nieustannie pracowicie zdobywał, dzielił się z entuzjazmem. Nie ma w naszym mieście miejsca, o którego przeszłości nie potrafił nic powiedzieć.

Budowniczy wielkiego mostu łączącego nas z przeszłością Dusznik – tą, która przez dziesięciolecia stanowiła tabu. Przekonywał, że historię oraz dorobek Bad Reinerz i jego mieszkańców powinniśmy poznawać, pielęgnować i utrwalać w imię wspólnych ogólnoludzkich wartości.

Autor niezliczonej ilości artykułów prasowych popularyzujących dzieje Dusznik,

okolicznych miejscowości oraz regionu. Tekstów zawsze pełnych zachwytu nad naturalnym i kulturowym bogactwem miejsca, w którym żyjemy. Współpracował z całą lokalną prasą regionu kłodzkiego. Na początku pisał do kłodzkiego „Blika”, był członkiem zespołu redakcyjnego noworudzkiej „Ziemi Kłodzkiej”, publikował min. w dusznickiej „Gazecie Gmin” przez dwanaście lat jej istnienia, potem także w „Nowej Gazecie Gmin”. Nierazko własnym staraniem powielał niektóre swoje opracowania, jak „Kalendarium dziejów Dusznik-Zdroju”, czy zeszyty „En-

cyklopedii Dusznik-Zdroju”. Napisał monografię Zakładów Elektrotechniki Motoryzacyjnej.

„Dyżurny duszniczanin” – zawsze chętny do rozsławiania imienia swojego miasta w radiu, telewizji, na wszelkiego rodzaju uroczystościach i spotkaniach. Elegancki i szarmancki na co dzień, wyjątkowo rozpoznawalny i szanowany mieszkaniec.

Przyjaciół Muzeum Papiernictwa. Bywał w papierni regularnie, zwłaszcza od czasu utworzenia Działu Historii Dusznik-Zdroju. W młynie papierniczym przeprowadził niejedną prelekcję. Dzięki Jego

kolekcjonerskiej pasji Muzeum wzbogaciło swoje zbiory.

Pożegnaliśmy Ryszarda Grzelakowskiego na cmentarzu komunalnym w sobotę 12 sierpnia. W imieniu Towarzystwa Miłośników Dusznik-Zdroju w poruszającym wystąpieniu mówił o Zmarłym Grzegorz Średziński. Dwa dni wcześniej pamięć Ryszarda Grzelakowskiego uczciła minutą ciszy podczas swojej sesji Rada Miejska.

**Krzysztof
Jankowski**

40. sesja Rady Miejskiej Dusznik-Zdroju

Nazwy ulic zmienione

Podczas sesji 27 lipca br. Rada Miejska podjęła dwie uchwały:

– w sprawie zmian w uchwale budżetu gminy Duszniki-Zdrój na rok 2017;

– w sprawie zmiany nazw ulic na terenie Miasta Duszniki-Zdrój.

Zmiany w uchwale budżetu gminy dotyczyły m.in. zmniejszenia o 45.799 zł kwoty przewidzianej na działanie Straży Miejskiej i przekazania tych środków na potrzeby Komendy Wojewódzkiej oraz Komendy Powiatowej Policji. Oczekuje się, że przy pomocy tych środków oraz we współpracy z gminą policja podniesie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców stosując odpowiednie rozwiązania.

Uchwałą w sprawie zmiany nazw ulic na terenie miasta Duszniki-Zdrój radni nadali nowe nazwy, ulicom Karola Świerczewskiego i Hanki Sawickiej. Pierwsza zyskała nazwę „Sudecka”, druga – „Orlicka”.

Nazwy te zaproponowali sami mieszkańcy. Propozycja „Orlicka” wpłynęła w trakcie konsultacji społecznych, natomiast „Sudecka” została zgłoszona przez grupę mieszkańców ul. Świerczewskiego podczas posiedzenia Komisji ds. Społeczno-Kulturalnych, Oświaty, Zdrowia, Sportu i Turystyki.

Dominika Wołoszka

Orlicka d. Sawickiej, Sudecka d. Świerczewskiego

W związku z tzw. ustawą dekomunizacyjną samorządy w całym kraju zostały zobligowane do zmiany nazw ulic, skwerów, tablic pamiątkowych i pomników upamiętniających komunizm. Sprawa ta dotyczyła również naszego miasta, gdyż znajdowały się tutaj dwie takie ulice – Hanki Sawickiej oraz Generała Karola Świerczewskiego.

Kim oni byli?

Hanka Sawicka była działaczką komunistyczną pochodzenia żydowskiego, pierwszą przewodniczącą Związku Walki Młodych. W PRL uczyniono z niej jedną z propagandowych ikon komunistycznego ruchu młodzieżowego. Karol Świerczewski – generał pułkownik Armii Czerwonej i generał broni Wojska Polskiego, kandydat nauk wojskowych, działacz komunistyczny sowiecki, hiszpański oraz polski. Władze PRL wykreowały Świerczewskiego na bohatera narodowego, czyniąc ikoną komunistycznej propagandy. Jako „generał Walter” został bohaterem wielu legend i mitów, niewiele mających wspólnego z rzeczywistością. Już na drugi dzień po jego zgonie Biuro Polityczne Polskiej Partii Robotniczej odznaczyło go Krzyżem Wielkim Orderu Wojennego Vir-

tuti Militari. Postanowiono postawić mu pomnik, nazwać jego imieniem fabrykę i ulicę oraz utworzyć stypendium jego imienia na Akademii Wojennej (źródło: wikipedia.pl)

Po konsultacjach społecznych oraz dyskusjach w komisjach Rada Miasta zdecydowała, że dotychczasowa ul. Hanki Sawickiej zostanie nazwa Orlicką, natomiast ul. Karola Świerczewskiego – Sudecką.

Co ważne, decyzja rady nie rodzi żadnych dodatkowych obowiązków dla mieszkańców i przedsiębiorstw. Ustawa mówi, że zmiana nazwy ulicy dokonana na podstawie tejże ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową. Oznacza to, że nie trzeba wymieniać dokumentów osobistych, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego pojazdów ani innych dokumentów zawierających dotychczasową nazwę – będą ważne dopóki nie upłynie termin ich ważności. Zmiana nazwy ulicy nie będzie również powodować problemów z dostarczaniem korespondencji wysłanej pod dotychczasowy adres.

Damian Bochnak

Nowy mural w Dusznikach

Dzieło „Coxie” zdobi jedną z kamienic na ul. Słowackiego

Mural „Ognisty splot” (polskie góry, czeskie góry, wspólne chmury) powstał w ramach współfinansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych projektu „Polacy – Czesi, wspólne dziedzictwo, odkrywana przyszłość”. Autorem dzieła jest wrocławski malarz Anna Szejdelek „Coxie”, autorka murali w Legnicy, Gdańsku, Katowicach czy Lesznie.

Mural powstał na szczytowej ścianie kamienicy przy ul. Słowackiego 15 w Dusznikach-Zdroju, znanym dolno-

śląskim kurorcie, a jednocześnie nowoczesnie rozwijającym się ośrodku, który utrzymuje stosunki partnerskie z kilkoma czeskimi miastami, m.in. Novým Městem nad Metují, Sedloňovem czy Orlickém Záhřím. Pomysłodawcą i organizatorem malowania muralu w Dusznikach jest Leszczyńska Fundacja Edukacyjna Pro Musica – znana z kilkunastu edycji Międzynarodowych Warsztatów Jazzowych, czołowej imprezy tego typu w Polsce. Fundacja prowadzi też zajęcia edukacyjne o sztuce, muzyce i kulturze na

terenie Wielkopolski i Dolnego Śląska, jest organizatorem koncertów jazzowych i klasycznych, partnerem festiwalu Leszno Barok Plus. Za sprawą fundacji w Lesznie powstał już mural „Chrzest 966” odsłonięty w ramach obchodów 1050. rocznicy chrztu Polski.

Julia Sawicka
prezes Fundacji
Edukacyjnej Pro Musica

Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych

**Dnia 8 sierpnia 2017 r.
zmarł nasz wybitny współmieszkaniec,
prezes Towarzystwa Miłośników Dusznik-Zdroju**

śp.

Ryszard Grzelakowski

**Jego śmierć pogrążyła nas w wielkim smutku i żalu.
Lokalna społeczność poniosła niepowetowaną stratę.**

**W imieniu samorządu Dusznik-Zdroju oraz własnym
składam Rodzinie wyrazy szczerego współczucia.**

burmistrz Piotr Lewandowski

Dzięki funduszom europejskim i środkom z budżetu województwa

Muzeum Papiernictwa większe i nowocześniejsze

Po latach przygotowań, prac remontowych i adaptacyjnych w Muzeum Papiernictwa uruchomiono nowe wystawy stałe. Okazją do poinformowania o tym była konferencja finalizująca projekt Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów pod patronatem honorowym Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Polskiej Organizacji Turystycznej i Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej.

Konferencja odbyła się 28 lipca w Dusznikach-Zdroju, a poświęcona była omówieniu rezultatów wspomnianego projektu, finansowanego z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Mechanizmu Norweskiego oraz środków z budżetu Województwa Dolnośląskiego. Dzięki dotacji wartości 10 mln zł, w XVIII-wiecznej suszarni papieru udostępniono nowe wystawy stałe: „Polski pieniądz papierowy” i „Sztuka papieru” oraz specjalnie zaprojektowaną salę edukacyjną. Innowacyjnym systemem gaszenia pożarów przy użyciu mgły wodnej zabezpieczono również budynek dusznickiego młyna. Z funduszy udało się także stworzyć nowoczesną pracownię digitalizacji zbiorów oraz poddać konserwacji ponad 400 muzealiów głównie na podłożu papierowym. Koordynatorem projektu „Renowacja i adaptacja...” była wicedyrektor Muzeum Joanna Seredyńska.

Jednym z otwierających konferencję był prof. dr hab. Piotr Majewski, dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. W swojej wypowiedzi zaakcentował wagę projektu, będącego „(...) przykładem na to, jak zabezpieczając dziedzictwo jednocześnie udostępnia się je dla społeczności”. Rezultaty projektu w swoich wystąpieniach omówili: dr hab. Maciej Szymczyk, dyrektor Muzeum Papiernictwa, oraz Joanna Seredyńska. W imieniu Urzędu Marszałkowskiego głos zabrał Jerzy Michalak, członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego, który zaliczył zadania zrealizowane przez Muzeum Papiernictwa do najważniejszych inwestycji dolnośląskiego muzealnictwa w ostatnich latach.

Drugą część konferencji poświęcono została systemom zabezpieczeń historycznych drewnianych budynków, o których opowiedział Krzysztof Osiewicz reprezentujący NIMOZ. Marek Sobczak z firmy ALTIX Sp. z o.o. sku-

pił uwagę zgromadzonych na przystosowaniu ekspozycji w Muzeum Papiernictwa do potrzeb osób niepełnosprawnych. O konserwacji zbiorów referował Jan Bałchan, pracownik Muzeum Papiernictwa. Ostatni z prelegentów Piotr Ceraficki z Łazienek Królewskich przybliżył problematykę digitalizacji muzealiów.

Po części oficjalnej uczestnicy konferencji przejechali Dusznickim Expressem do Muzeum Papiernictwa, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie nowych wystaw stałych oraz sali edukacyjnej.

Pierwsza z dwóch nowych wystaw – „Polski pieniądz papierowy” stanowi kompendium wiedzy o naszych banknotach emitowanych od 1794 r. Ekspozycja prezentuje historię pieniądza i jego znaczenie dla polskiej państwowości od schyłku XVIII wieku do dziś. Można tu obejrzeć prawdziwe rarytasy, m.in. monetę wybitą z tektury w 1574 r. w protestanckiej Lejdzie czy też pierwsze polskie banknoty z czasów insurekcji kościuszkowskiej. Wśród banknotów II Rzeczypospolitej, można zobaczyć prawdziwe arcydzieło – 100-złotówkę z 1932 r. z widokiem dębu symbolizującego moc i wieczną trwałość państwa polskiego. Są tu również banknoty z okresu PRL-u (w tym sławny „górnik” z 1948 r., będący obiektem pożądania wszystkich Polaków w latach 50. i 60. XX w.). Częścią wystawy jest „laboratorium” z urządzeniami do badania zabezpieczeń współczesnych banknotów, m.in. w świetle ultrafioletowym i podczerwieni, oraz mikroskopem do oglądania mikrodruków. Ten sprzęt może wykorzystać każdy zwiedzający do obejrzenia niewidocznych gołym okiem zabezpieczeń własnych banknotów. Wystawa powstała we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim i Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych.

Konferencję w hotelu „Weronia” zainaugurował dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk

Nową wystawę stałą „Polski pieniądz papierowy” otworzyła wicedyrektor Muzeum Joanna Seredyńska

Nowe ekspozycje wyposażone są w najnowocześniejsze systemy wystawiennicze. W ciągu dwóch pierwszych dni prezentacji przyciągnęły ok. 7 tys. zwiedzających, którzy mogli nie tylko obejrzeć piękno polskich banknotów i lepiej poznać zabezpieczenia

przed próbami fałszerstwa, ale także podziwiać – na drugiej z nowych wystaw – dzieła sztuki wykonane z papieru.

Marta Nowicka
Muzeum Papiernictwa

Polskie banknoty historyczne budzą wielkie zainteresowanie

DUSZNIKI ARENA,
1-3 WRZEŚNIA

Mistrzostwa Polski w biathlonie letnim

Przed nami największa letnia impreza biathlonowa w tym roku. Na obiekcie Duszniki Arena rozegrane zostaną Mistrzostwa Polski w biathlonie na nartorolkach. Impreza odbędzie się w dniach 1 – 3 września. Zawodnicy będą rywalizować w dwóch konkurencjach – w sprincie oraz biegu pościgowym.

W zawodach udział zapowiedziały doświadczone i utytułowane zawodniczki polskiej kadry narodowej – Weronika Nowakowska, Krystyna Guzik, Magdalena Gwizdoń oraz Monika Hojnisz. W składzie ekipy męskiej znajdują się m.in. Grzegorz Guzik, Łukasz Szczurek czy Mateusz Janik.

Zawody będą rozgrywane w dzień oraz wieczorem przy sztucznym oświetleniu, co będzie dodatkową atrakcją.

Plan zawodów:

01.09. piątek

18:00 – 20:00 treningi oficjalny
20:00 zebranie trenerów

02.09. sobota

10:00 – 12:00 treningi nieoficjalny
17:00 – 17:30 przestrzeliwanie broni (K + M / juniorzy młodsi)
17:45 start sprint (6 km / juniorki młodsze)
18:15 start sprint (7,5 km / juniorzy młodsi)
19:00 – 19:30 przestrzeliwanie broni (K + M / seniorzy, juniorzy)
19:45 start sprint (7,5 km / seniorki, juniorki)
20:15 start sprint (10 km / seniorzy, juniorzy)
21:00 dekoracja zwycięzców

03.09. niedziela

09:00 – 09:30 przestrzeliwanie broni (K + M / juniorzy młodsi)
09:45 start bieg pościgowy (7,5 km / juniorki młodsze)
10:15 start bieg pościgowy (10 km / juniorzy młodsi)
11:00 – 11:30 przestrzeliwanie broni (K + M / seniorzy, juniorzy)
11:45 start bieg pościgowy (seniorki, juniorki)
12:15 start bieg pościgowy (seniorzy, juniorzy)
13:00 dekoracja zwycięzców

Zapraszamy do kibicowania!
Agata Mikulewicz

Nowa galeria sztuki papieru przyciąga wystawą „Polifonia”

Modernizacja Alei Chopina – konieczność i szansa, której nie można zaprzepaścić

300 nowych drzew dla nas i przyszłych pokoleń

Wszyscy kochamy stare drzewa – rozłożyste korony, potężne konary, otulające nas cieniem w upalne dni. Chronimy je jako dostarczycieli życiodajnego tlenu i najcenniejsze elementy otaczającego nas krajobrazu. Chcemy, by służyły nam jak najdłużej. Jednocześnie w środowisku miejskim musimy prowadzić racjonalną gospodarkę zielenią. Taką, która będzie gwarantowała bezpieczeństwo (coraz bardziej zagrożone w związku z narastającą siłą burz) i realizowała cele urbanistyczne nawet w bardzo odległej perspektywie.

Po ogłoszeniu projektu modernizacji zabytkowej Alei Chopina przez miasto przetoczyła się niejedna już fala dyskusji. Kontrowersje wzbudził plan usunięcia starych drzew i zastąpienia ich nowymi nasadzeniami. Burmistrz Piotr Lewandowski wielokrotnie wyjaśniał, że nie jest to żaden kaprys, ale konieczność związana z bardzo złą kondycją drzewostanu. Planowe wycinki drzew potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu przechodniów mocno już przerzedziły Aleję, a następne spowodują dalszą jej degradację. Niezbędny kolejny remont nawierzchni jeszcze bardziej osłabi drzewa. Alei nie da się już uratować, możemy co najwyżej przez kolejne lata obserwować jej agonię.

Miasto ma już zagwarantowane środki na przeprowadzenie inwestycji i wszelkie wymagane zgody – w tym Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Dzięki funduszom europejskim koncept alei łączącej część miejską ze zdrojową może zostać odnowiony i ugruntowany na wiele przyszłych pokoleń. Aleja ma zostać znacznie poszerzona, by umożliwić nowym drzewom swobodny rozwój i jednocześnie sprostać wyzwaniom rosnącego ruchu turystycznego i przyszłych inwestycji na łakach poborowinowych. Nasadzenia z gatunków znacznie bardziej długowiecznych niż kasztanowce mają pojawić się już w znacznie rozwiniętej formie – kilkumetrowej wysokości.

Projekt podzielił mieszkańców. Wielu uważa go za racjonalny i przyszłościowy, ale część jest mu przeciwna. Wątpliwości co do planu usunięcia starych drzew zgłosiła walbrzyska delegatura Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, choć wcześniej wydała zgodę na przeprowadzenie inwestycji. Na jej życzenie gmina zleciła ekspertyzę, którą w maju br. wykonał specjalista przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wskazany. I chociaż ekspertyza jest jednoznaczna, w chwili zamykania tego numeru „Kurier” miasto nie miało jeszcze zgody na wycinkę.

Niektórzy duszniczanie wyrażali się bardzo stanowczo na temat pomysłu modernizacji Alei Chopina i planów usunięcia starych drzew. Teraz możemy te głosy skonfrontować z opinią eksperta. Niezależnie od decyzji konserwatora zabytków warto, byśmy wszyscy się z nią zapoznali.

Dokument nosi tytuł „Opinia o zasadności pełnej rewaloryzacji zabyt-

Kasztanowiec zwyczajny i lipa holenderska – silnie pochylone, narastające ryzyko wykrotu

Stan wypróchniałych pni, widoczny postępujący rozkład drewna od granicy minimalnej zdrowej ścianki, widoczne bariery CODIT (mechanizmy obrony drzew przed rozkładem powodowanym przez huby)

kowej Alei Chopina w Dusznikach-Zdroju na podstawie szczegółowej oceny stanu drzew i projektu przebudowy”. Przygotował ją dr inż. Wojciech Bobek – architekt krajobrazu, dendrolog, członek Polskiej Rady Arborystyki, Międzynarodowej Grupy ds. Pomiarów Statyki Drzew SIM GROUP oraz Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu. Tekst opracowania przytaczamy w całości.

Krzysztof Jankowski

Wstęp

Rewaloryzacja układów alejowych jest trudnym zadaniem dla współcz-

nych projektantów, wykonawców, a przede wszystkim właścicieli i zarządców, którzy zmuszeni są podjąć się takiego wyzwania. Aleje są bardzo rozpoznawalnym elementem miasta, krajobrazu, parku, stąd ich znaczenie dla budowania kompozycji jest bezdyskusyjne.

Proces rewaloryzacji, często rekonstrukcji, niekiedy rekompozycji, wynikającej ze zmian funkcjonalnych, rosnących potrzeb i zmiennych warunków jest wyzwaniem, któremu należy sprostać w celu najważniejszym – zachowania alei.

Wielkie przebudowy miast XIX i XX wieku (Paryż, Londyn) uwzględniały konieczność poszerzenia ciągów

komunikacyjnych, uczynienia osi (wielka oś Paryża), poprawy funkcjonalnej i technicznej istniejącej struktury. W ramach tych prac zmieniono zabudowę, posadzono nowe, możliwe duże drzewa, tak aby efekt działań był zauważalny oraz trwały. W Polsce na fali zmian sanitarnych w miastach, powstawały liczne Towarzystwa Upiększania Miast, które stymulowały takie zmiany oraz powstawanie nowych alei, ciągów zieleni. Podejmowanie takich działań miało podłoże sanacji warunków klimatycznych miast, ale powodowało także ważne zmiany kompozycyjne. Obecnie w wielu miastach, parkach, ogrodach, doczekaliśmy czasu, w którym

wymiana substancji jest nie tylko potrzebna, ale konieczna i pożądana.

Aleja, jako zwykle prostokreślny, silny kompozycyjnie układ drzew, jest obiektem, który powinien oddziaływać jako całość. Dobrym zwyczajem było i jest myślenie o alei jako o skończonym elemencie tkanki miasta, parku czy krajobrazu, nie zaś jako o grupie drzew, z których jedno są ważniejsze od innych. Aleja, aby zachować swoją trwałość, powinna być zbudowana z drzew – cegiełek, które złożone w kompozycyjną całość, stanowią jeden układ przestrzenny.

W społecznościach lokalnych zwykle zdania co do zdecydowanych działań rewaloryzacyjnych są podzielone. Jest zarówno wielu zwolenników jak i przeciwników. Drzewa nie mogą stanowić przedmiotu targu pomiędzy osobami czy grupami ludzi. Decyzja o wymianie alei powinna mieć przesłanki wynikające z merytorycznych uwarunkowań takich jak: stan substancji (drzew), kompletność, zmiany przestrzenne, potrzeby funkcjonalne.

Zabytkowy obiekt - aleja - powinna być miejscem odwiedzanym, uczęszczanym i bezpiecznym, bo to zapewnia jej życie, troskę zarządców i istnienie w świadomości ludzi. Nie należy doprowadzić do sytuacji, w której aleja stanie się rezerwatem, gdyż z definicji powinna wówczas zostać wyłączona z użytkowania i dostępu. Nie ma to żadnego uzasadnienia.

Podstawą do wykonania dokumentacji są:

- zlecenie od miasta Duszniki-Zdrój,
- wizja terenowa w kwietniu i maju 2017 roku,
- aktualnie obowiązujące przepisy prawa, w szczególności Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (z późn. zm.) oraz Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (z późn. zm.).

Dane ogólne

Przedmiotem opracowania jest analiza zachowania zabytkowej Alei Fryderyka Chopina w Dusznikach-Zdroju jako kompozycyjnej całości, ocena stanu drzew ją tworzących oraz opinia o zasadności ich wymiany według przygotowanego projektu. Aleja jest wpisana do rejestru zabytków Województwa Dolnośląskiego, nr rej.: A/4072/1166/WŁ z 28.03.1986 r.

Aleja zlokalizowana jest w centralnej części miasta, łączy część miejską z częścią zdrojową rozciągając się od ulicy Wojska Polskiego do ulicy Zdrojowej w układzie północny wschód – południowy zachód.

W chwili obecnej aleję tworzy 120 egzemplarzy drzew, wśród których przeważają kasztanowce zwyczajne (*Aesculus hippocastanum*) stanowiące 53% składu gatunkowego. Następnym pod względem popularności gatunkiem jest lipa holenderska (*Tilia x europa*) oraz lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) – w sumie 29%, oraz jesion wyniosły (*Fraxinus excel-*

Korzenie strangulacyjne (duszące) kasztanowca zwyczajnego – wynikające z uszkodzeń i nadsypania ziemi podczas poprzedniego remontu

sior) – 11%. Obecnie nawierzchnię alei porywa kostka brukowa betonowa z betonowymi obrzeżami. Część drzew rośnie w bezpośrednim sąsiedztwie lub w kolizji z chodnikami, powodując widoczne kolizje.

Szczegółowa inwentaryzacja dendrologiczna

W celu wykonania szczegółowej inwentaryzacji dendrologicznej aleja podzielona została na dwa szpalery – zachodni (A) oraz wschodni (B). Zinventaryzowano 120 egzemplarzy drzew. Określono gatunki roślin, ich parametry dendrometryczne (wysokość, średnicę korony, obwód pnia na wysokości 130 cm), ogólny stan fitosanitarny. Szczegółowo opisano stan korony, pnia, korzeni, określono posusz, pochylenie pni (wraz z kierunkiem). Aż ponad połowa egzemplarzy (73 sztuki; 61%) cechuje się średnim stanem fitosanitarnym. Nieco ponad jedna trzecia roślin jest w stanie dobrym (39 sztuk; 32%). Stan zły przyporządkowano do 7% egzemplarzy (8 sztuk). Większość roślin wykazuje oznaki osłabienia przejawiające się licznymi odrostami pniowymi. Świadczy to wyraźnym obniżaniu się vitalności drzew. W przypadku części egzemplarzy stwierdzono badaniem osłuchowym (młotek akustyczny) występowanie wypróchnień wewnętrznych. Potwierdzają to zachowane w terenie odziomki drzew usuniętych wcześniej, w których widoczne są rozwijające się wypróchnienia w różnych stadiach rozwoju. Widoczne są wypróchnienia dochodzące do granicy minimalnej zdrowej ścianki (fot.2), co powoduje, że okazy takie stanowią duże ryzyko dla otoczenia, zwłaszcza tak intensywnie użytkowanej alei. Drzewa wytworzyły jednostronne korony, co jest typową cechą dla wąskich (zbyt wąskich dla tych gatunków) układów alejowych. Duże zwarcie oraz nadmierne redukcje wpłynęły na ich pogłębiające się deformacje. Dodatkowo zwarcie wpłynęło na wzajemne rozpieranie się drzewostanu, co spowodowało odchyłanie się wielu drzew na zewnątrz alei. Problem jest tym bardziej poważny, że drzewa po poprzednim remoncie nawierzchni mają silnie ograniczone systemy korzeniowe wewnątrz alei, co znacząco zwiększa ryzyko utraty stabilności coraz większej liczby egzemplarzy. Deformacje pni, korzeni i koron

dodatkowo pogłębiają problemy alei jako całego układu. Skutkuje to koniecznością dalszego typowania drzew do usunięcia. Obecna ilość drzew w układzie spowodowała powstanie wyraźnych luk w szpalerach. Zmieniło to w znaczący sposób układ wietrzny w obrębie alei, na co drzewa nie są w pełni przygotowane. Może to powodować kolejne ubytki w drzewostanie pod wpływem naporu wiatru, powstałych dysz i „wilczych gardeł”. Przykład Parku Miejskiego w Legnicy, zniszczonego podczas jednej wichury, jest wystarczającym dowodem możliwości zajścia takich zdarzeń, a ryzyko z tym związane należy określić jako duże. Dodatkowo w obrębie alei stwierdzono występowanie 16 egzemplarzy młodych drzew, kasztanowców, posadzonych w ramach uzupełniania luk w alei. Drzewa te są zbyt niejednorodne pokrojowo aby mogły zostać zachowane w ramach rewaloryzacji alei. Nadają się natomiast do przesadzenia poza obręb alei, we wcześniej wskazanym miejscu na terenie miasta.

Zakres uszkodzenia korzeni

Aleja od samego początku swego istnienia była intensywnie użytkowana. Nawierzchnia ziemna, jak pokazują archiwalne zdjęcia, sięgała niemal do pni drzew. Spowodowało to niekonięcznie poprawny rozwój systemów korzeniowych. Problemem dla stanu alei były zmiany wprowadzone po powodzi w 1997 roku. Wtedy to, podczas działań budowlano-remontowych, drzewa w zdecydowanej większości zostały w znaczący sposób uszkodzone. Modernizacja nawierzchni, wykonana blisko 20 lat temu, powoli, acz systematycznie, zbiera swoje żniwo. Widoczne liczne uszkodzenia korzeni, które zostały skrócone, usunięte, przysypane w trakcie prac, powodują, że kolejne drzewa zamierają lub tracą stabilność. Zgodnie z przyjętą wówczas technologią, większość ścieżek i alejek parkowych była wykładana nawierzchnią brukową z kostki betonowej. Nie jest to nawierzchnia zła, ale wymogi co do jej wykonania powodują uszkodzenia systemów korzeniowych i niekiedy pni. Po niemal 20 latach, z niekiedy niewielkich uszkodzeń, pod wpływem obciążeń stresowych drzewa obniżały swoją vitalność, co wraz z ich wiekiem zwiększyło podatność na szkody, a przede wszystkim grzyby. Potencjalny zasięg uszkodzeń korze-

Wiele drzew pozostaje w silnej, narastającej kolizji z ciągiem pieszym. Zmiany w obrębie systemów korzeniowych powodują destrukcję podbudowy i nawierzchni, skutkując powstaniem zapadlisk lub podnoszenia nawierzchni.

ni drzew, który powstał podczas prac remontowych, w połączeniu z pojawiającymi się wypróchnieniami, skutkuje nie tylko zamieraniem poszczególnych drzew, ale przede wszystkim utratą stabilności wszystkich egzemplarzy. Z uwagi na niewystarczającą vitalność oraz niekorzystną konstrukcję koron większości drzew alei do pozostawienia sugeruje się wyznaczyć jedynie 3 zdrowe okazy o regularnej budowie, które po usunięciu sąsiednich egzemplarzy i wyekspozowaniu ich na wiatr oraz po przeprowadzeniu prac remontowych nawierzchni zachowają wystarczającą wytrzymałość i vitalność. Decyzję o ich zachowaniu lub nie należy zestawić z możliwościami technologicznymi oraz efektem kompozycyjnym (drzewa będą rosły na środku nowej alei). Z punktu widzenia projektowo-kompozycyjnego nie jest to rozwiązanie optymalne, ale możliwe do przeprowadzenia.

Projekt

Projekt rewaloryzacji Alei Fryderyka Chopina w Dusznikach-Zdroju został wykonany w sposób poprawy pod względem budowlano-drogowym. Zakłada on zmiany funkcjonalno-techniczne, poszerzenie ciągu pieszego, co wiąże się z koniecznością usunięcia większości (wszystkich) drzew. Obecnie zdekompletowana aleja nie tworzy spójnego charakteru. Należy jak najszybciej dążyć do zmiany tej sytuacji. W projekcie zaproponowano posadzenie w zamian za usuwane drzewa, w celu odtworzenia układu alei ponad 300 sztuk drzew, głównie lip srebrzystych. Rozwiązanie takie pokazuje, że projektanci chcą odtworzyć układ alejowy szpalerów korzystając z szansy, jaką stanowi rewaloryzacja całości układu. Posadzenie nowych, właściwie wybranych drzew o prawidłowo wykształconych koronach, dostosowanych do układów alejowych, w toku prac rewaloryzacyjnych jest najlepszym z możliwych momentów. Pozwala on na przygotowanie miejsc dla drzew, sprowadzenie jednorodnego materiału i posadzenie ich w jednym czasie, co poprawi kształt i efekt kompozycyjnego oddziaływania alei jako całości. Wymianę drzew sugerowała również opinia z 2005 roku wykonana przez dr Piotra Redę wraz z zespołem. Konieczność tej wymiany po 12 latach jest jeszcze bardziej widoczna. W opinii zaprezentowano wariantowy model obsadzenia alei (mapa 2), opierający się na idei zwiększenia roz-

stawy pomiędzy drzewami do 8 metrów. Wiąże się to w sposób oczywisty ze zmniejszeniem ilości drzew sadzonych do 195. Jest to rozwiązanie mniej korzystne z punktu widzenia ilości nowych drzew. Niezależnie od wyboru rozstawu w alei, należy zwrócić szczególną uwagę na dobór gatunkowy. Sugerowana w projekcie lipa srebrzysta jest bardzo dobrym gatunkiem do takich celów, ale przy zastosowaniu jej odmian, a zatem odm. warszawskiej lub odm. „Brabant”. Obie odmiany mają węższe korony i lepiej nadają się do zastosowań alejowych, zwłaszcza przy wąskiej więźbie sadzenia. Należy także rozważyć możliwość posadzenia na części alei kasztanowców zwyczajnych. Drzewa te doskonale nadają się do takich celów, nawiązując do historycznych rozwiązań oraz nie są już obecnie w takim stopniu atakowane przez szrotówkę kasztanowcowiacka. Najlepszym do tego celu odcinkiem byłaby pierwsza część alei od strony miasta, aż do załamania się osi.

Podsumowanie

Charakterystyka istniejącego drzewostanu alei wskazuje na potrzebę jego przebudowy ze względów bezpieczeństwa osób i mienia. Uszkodzenia korzeni powstałe wskutek remontu nawierzchni są trwałe i wpłynęły na pogorszenie statyki i stabilności drzew w gruncie. W przypadku miejsca o tak dużej wrażliwości, jak licznie uczęszczana aleja, jest to wystarczającym argumentem do zajęcia stanowiska o ich wymianie. Większość (wszystkie) drzew z ww. przyczyn należy usunąć podejmując decyzję o rewaloryzacji Alei Fryderyka Chopina. Drzewa istniejące, poza wybranymi kilkoma przypadkami, są na tyle osłabione i zdeformowane, że nie są w stanie przetrzymać kolejnego procesu wymiany nawierzchni. Rewaloryzacja alei wiąże się z poprawą funkcjonalną i techniczną przede wszystkim ciągu pieszego, ale musi temu towarzyszyć kompleksowa wymiana drzewostanu. Tylko wtedy będzie można uznać proces rewaloryzacji za przeprowadzony w sposób właściwy i skończony. Jest to szansa na przebudowę tej części drzewostanu miasta na następne kilkadziesiąt lat. Praca została wykonana zgodnie ze sztuką ogrodniczą, arborystyczną i projektową, według najnowszego stanu wiedzy i zgodnie z obowiązującym prawem.

Zbadaj się i zyskaj spokój

Bezpłatne badania mammograficzne

Zachęcamy wszystkie kobiety w wieku 50 – 69 lat na bezpłatną mammografię (prześwietlenie piersi) w ramach Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi. W Dusznikach-Zdroju badania będą się odbywać się 23 sierpnia przy Hali Sportowej, ul. Sportowa 2a. 1 % kobiet w wieku 50-69 lat jest chorych na raka piersi. Rokrocznie na ten nowotwór zapada 17 tysięcy Polek. Ze względu na zbyt późne wykrycie choroby wiele z nich przegrywa walkę z rakiem piersi. Badania w ramach Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi są bezpłatne dla kobiet ubezpieczonych, refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia co 2 lata. Mammografia pozwala na wykrycie tzw. zmian bezobjawowych w bardzo wczesnym etapie rozwoju, wtedy, kiedy nie są one wyczuwalne przez kobietę lub lekarza, co bardzo istotnie zwiększa szansę wyleczenia.

Czym jest ePUAP?

ePUAP to skrót nazwy Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej. Pozwala ona załatwić wiele spraw urzędowych bez wychodzenia z domu na stronie internetowej www.epuap.gov.pl. Aby załatwić sprawę przez internet za pomocą platformy ePUAP, trzeba utworzyć profil zaufany, który pozwala potwierdzić tożsamość. Chodzi o to, aby nikt przez internet nie mógł się podszyć pod Twoją osobę. Jak założyć profil zaufany? Wejdź na stronę www.epuap.gov.pl, załóż konto i wypełnij wniosek o założenie profilu zaufanego, następnie znajdź najbliższy urząd, w którym będziesz mógł potwierdzić profil zaufany (w przypadku Dusznik jest to Urząd Miasta) i udaj się do niego osobiście. Na platformie możesz załatwić sprawy dotyczące programu 500+, dokumentów tożsamości, wyborów, aktów stanu cywilnego czy opłat i podatków. Platforma została zaprojektowana tak, aby każdy obywatel w łatwy sposób mógł z niej korzystać. Dlatego zachęcamy wszystkich, którzy posiadają w swoich domach dostęp do komputera i internetu, do wypróbowania tej usługi. Dzięki niej można zaoszczędzić sporo czasu. Potwierdzenia profilu zaufanego dokonać można w Biurze Podawczym Urzędu Miejskiego na parterze, od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 15:00.

Nowy rekord Święta Papieru

Blisko 7 tys. osób odwiedziło Muzeum Papiernictwa podczas XVII Święta Papieru (29-30 lipca). Największy tego typu festyn rodzinny w Polsce tym razem odbywał się pod znakiem otwarcia nowych wystaw stałych „Polskiego pieniądza papierowego” oraz „Sztuki papieru”.

Nadrzędnym celem Święta Papieru jest popularyzowanie rzemieślniczych tradycji Dolnego Śląska oraz promowanie dusznickiego młyna papierniczego, będącego coraz bardziej uznaną atrakcją turystyczną Polski. Uczestnicy tegorocznego Święta Papieru mogli samodzielnie czerpać papier, zdobić go metodą shibori lub batik, drukować przy użyciu XIX-wiecznej „drukarki” oraz stemplować suchymi pieczęciami.

W sobotę i niedzielę rozstrzygnięte zostały konkursy: trójbój papierowy o nagrodę Prezesa Mondi Świecie S.A. (podnoszenie papierowej sztangi, pchnięcie kulą papierową i rzut rolką papieru toaletowego do kosza) oraz konkurs wiedzy o papierze i dusznickim Muzeum o nagrodę Dyrektora Muzeum Papiernictwa. Padł rekord w podnoszeniu papierowej sztangi. Zwycięzca podniósł ją 120 razy! Warto zauważyć, że stworzona z papieru sztanga waży ok. 20 kg.

Głównym punktem programu tegorocznego Święta Papieru była prezentacja nowych ekspozycji stałych: „Polski pieniądz papierowy” i „Sztuka papieru” wraz z wystawą „Polifonia”. Ekspozycje te cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających.

Na zaproszenie Muzeum Papiernictwa przyjechali również z całej Polski wytwórcy pamiątek z materiałów ekologicznych. Wśród nich byli: garniarz, wytwórcy biżuterii, ekologicznych przetworów spożywczych, rękodzieła ceramicznego. Nie zabrakło zaprzyjaźnionych z Muzeum stoisk: Urzędu Marszałkowskiego promującego Dolny Śląsk, Biura Promocji Miasta Duszniki-Zdrój, Muzeum Filumenistycznego z Bystrzycy Kłodzkiej, Polskiego Towarzystwa Origami, heraldyki i sfragistyki (Tadeusz Grajpel) oraz mistrzów sitodruku (Dawid Hadar), kaligrafii (Ewa Landowska) i licznych twórców papierowych ozdób.

Na zakończenie pierwszego dnia Święta Papieru odbył się koncert zespołu Siergieja Wowkotrubia „Gypsy Swing Quartet”.

**Marta Nowicka,
Muzeum Papiernictwa**

Spacerując uliczkami Dusznik-Zdroju...

...nie można nie zauważyć, jak wiele jest tu śladów długiej i barwnej przeszłości, sięgającej nawet XIV w., kiedy to miejscowość uzyskała prawa miejskie.

Początki Dusznik wiążą się z wydobywaniem rud żelaza, później nastąpił rozwój rzemiosł (głównie sukiennictwa i papiernictwa), a w końcu przyniosły miastu odkrytą w XV, a dokładniej zbadaną w XVIII w. źródła wód leczniczych. Od początków XIX w. do dziś Duszniki-Zdrój są jednym z bardziej znanych w Europie uzdrowisk.

Siatka dusznickich ulic zachowała swój sięgający średniowiecza układ, a w okolicach urokliwego Rynku pełno jest perełek architektonicznych z minionych epok. Kilka kamienic utrzymało średniowieczny charakter, więcej reprezentuje style baroku i renesansu.

Znajdujący się u wylotu Rynku dom pod adresem Słowackiego 2 jest najstarszym w mieście. W chwili powstania był miejską rezydencją rodu Pannewitzów władającego dominium Homolskim (Duszniki były jego częścią), pod koniec XVI w. przekształcono go w zajazd, a po drugiej wojnie światowej stał się budynkiem mieszkalnym.

Znacznie bardziej okazałe prezentuje się wzniesiony jako kamienica mieszczańska ratusz. Obecna rolę zaczął pełnić po pożarze dawniejszej siedziby władz, z której przejął uratowany z pożogi barokowy portal. Nad zabytkowymi drzwiami tego wielokrotnie przebudowywanego i rozbudowywanego gmachu możemy zobaczyć patrona Dusznik-Zdroju – św. Piotra, a na prawo od wejścia tablicę upamiętniającą tragiczną powódź z 1998 r. i nazwiska siedmiu osób, które w niej zginęły.

Kolejne kamienice Rynku świadczą o ważnych dla miasta tradycjach rzemieślniczych. Precel – znak cechowy piekarzy – zdobi dom na rogu Rynku i ul. Słowackiego, zaś na sąsiednim (Rynek 8-10) ujrzymy godło browarników.

Kolejną ciekawostką z przeszłości jest pamiętająca pierwszą połowę XVIII w. wotywna figura Matki Bożej z dzieciątkiem w otoczeniu świętych Floriana i Sebastiana. Pomnik ten postawiono w podziękowaniu za przypisywane Marji uchronienie miasta od zarazy.

Naprzeciwko figury spotkamy się z turystyczną atrakcją zupełnie innego rodzaju – przegierzem. Turyści chętnie robią sobie zdjęcia przy tym narzędziu wymiaru sprawiedliwości. Nie jest to wprawdzie obiekt oryginalny, który zaginął, ale takowy jak najbardziej istniał i najprawdopodobniej stał nieopodal. Legenda głosi, że zdekapitowano przy nim kate skazanego za uwodzenie mężatek, w tym żony jednego z dusznickich rajców. Był to ponoć pierwszy w historii przypadek ścięcia kate.

Dzieje Dusznik obfitują w ciekawostki. Kolejną odnajdziemy w kamienicy przy Rynku pod numerem 1, która onegdaj była cenionym zajazdem „Pod czarnym niedźwiedziem”, a zasłynęła tym, że zatrzymał się tu abdykujący król Jan Kazimierz. Jego wizyta została wykorzystania do podniesienia rangi zajazdu. Właściciel upamiętnił fakt goszczenia króla tablicą pamiątkową, której kopia oraz tłumaczenie na język polski wiszą na ścianie budynku.

Mieszcząca obecnie biuro informacji turystycznej kamienica pod nu-

Siatka dusznickich ulic zachowała swój sięgający średniowiecza układ, a w okolicach urokliwego Rynku pełno jest perełek architektonicznych z minionych epok

merem 9 to kolejny ciekawy punkt Rynku. Mieszkał tu Paul Dengler, burmistrz Dusznik w latach 1867 – 1903, jedna z najbardziej zasłużonych dla miasta postaci. Denglerowi zawdzięczamy rozstawienie kurortu w całej Europie i wiele kluczowych dla Dusznik inwestycji.

Spacerując po Rynku warto zatrzymać się także w podcieniu domu nr 17, gdzie za witryną zobaczymy grafikę przedstawiającą centrum miasta sprzed wielkiego pożaru w 1844 r.

Po chwili odpoczynku pod nawiązującą do przedwojennego pierwowzoru fontanną, schodzimy ulicą Kłodzką do kościoła pw. św. św. Piotra i Pawła. Na tyłach świątyni możemy odnaleźć nagrobki zmarłych w Dusznikach polskich oficerów – weteranów wojen napoleońskich oraz zabytkową figurę Jana Nepomucena, zaś od frontu ustawiono przeniesiony tu z Rynku pomnik upamiętniający zesłańców na Sybir i żołnierzy pomordowanych w Katyniu. Kościół stał tu już w czasach średniowiecznych – pierwsze wzmianki mówiące o kierowanej przez proboszcza Albrechta dusznickiej parafii datuje się na r. 1324. Przez pewien czas należał do wyznania protestanckiego, przeszedł wielokrotnie przebudowy i przynajmniej dwa pożary, a świątynia w obecnym barokowym kształcie została wybudowana w pierwszej połowie XVIII w. W jej wnętrzu uwagę przykuwają bogato zdobione osiemnastowieczne ołtarze autorstwa M. Kösslera, obraz „Poże-

ganie Apostołów Piotra i Pawła” znane go czeskiego malarza Piotra Brandla, polichromie Grunda, rokokowy prospekt organowy, figury ewangelistów dłuta sławnego śląskiego rzeźbiarza M. I. Klahra, liczne inne rzeźby i obrazy barokowe oraz zdobiona ornamentem, datowana na połowę XVI w. renesansowa chrzcielnica. Spośród tych wszystkich skarbów sztuki sakralnej najbardziej rzuca się w oczy barokowa ambona w kształcie wieloryba. Stojący w jego paszczy ksiądz musi kojarzyć się z biblijnym Jonaszem. Oprócz walorów estetycznych kościół ten pełni ważną rolę w życiu miejscowej wspólnoty katolickiej. Wspominana jest msza odprawiana tu przez Karola Wojtyłę, ale nie brakuje też wydarzeń współczesnych, jak Jarmark św. apostołów Piotra i Pawła.

Po zwiedzeniu kościoła pójźmy dalej w dół ul. Kłodzką, by dotrzeć do jednego z symboli miasta – bezcennego zabytku drewnianej architektury przemysłowej, jakim jest młyn papierniczy z 1605 r. Dusznicka papiernia to obowiązkowy punkt zwiedzania dla każdego przebywającego w uzdrowisku turysty. W pięknie zdobionym budynku młyna zachowały się cenne polichromie. Ma tu swą siedzibę Muzeum Papiernictwa. W salach zobaczymy ekspozycje dotyczące historii papieru i papiernictwa, a od zaledwie kilku tygodni także polskiego pieniądza papierowego oraz sztuki papieru. Co ciekawe, w papierni nadal wytwarza się ręcznie papier me-

todą znaną od średniowiecza. Każdy zwiedzający może wziąć udział w pokazie czerpania, a także w warsztatach, podczas których własnoręcznie wykona arkusz papieru. Taka samodzielnie wyczerpana kartka to wspólna pamiątka!

W Dusznikach-Zdroju znajdziemy jeszcze wiele innych miejsc o barwnych, często burzliwych dziejach, ale na koniec dzisiejszej przygody proponujemy odwiedzić jeszcze jedno, za to bardzo intrygujące miejsce łączące ducha historii i współczesności. To kościół polskokatolicki pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej przy ulicy Słowackiego. Budynek powstał w połowie XIX w. jako pierwszy na Śląsku zbor ewangelickiego szwedzkiego Związku Gustawa Adolfa. W fundamentach tej świątyni umieszczono słoń z dwoma talarami i medalem z Berlińskiej Wystawy Przemysłowej z 1844 r. Warto przyjrzeć się pięknej architekturze, ponad stuletniemu wnętrzu oraz zajrzeć na stary przykościelny cmentarz. Współcześnie wyróżnia to miejsce postać charyzmatycznego księdza Bogdana Skowrońskiego. To dzięki niemu zabytek został odrestaurowany i służy wydarzeniom nie tylko religijnym, ale i kulturalnym. Często odbywają się tu koncerty, w tym także samego uzdolnionego muzyka księdza Bogdana, a także spotkania motocyklistów, których jest kapełanem.

więcej na www.visitduszniki.pl

Celny strzał w nową formułę?

51. Rajd Dolnośląski w Dusznikach

Niezwykle widowiskowo zapowiada się 51. Rajd Dolnośląski z bazą w Dusznikach-Zdroju (Zieleniec), który odbędzie się w dniach 8-9 września. Automobilklub Ziemi Kłodzkiej przygotowuje zawody w zupełnie nowej formule. Harmonogram zakłada 9 spektakularnych odcinków specjalnych. W planie jest m.in. nocny przejazd i po raz pierwszy wykorzystany do celów motorsportu obiekt Duszniki Arena, na którym odbywały się Otwarte Mistrzostwa Europy w Biathlonie. Na trasie pojawi się cała czołówka Inter Cars Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski oraz motoryzacyjne perły z Motul Historycznych Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski.

Załoga Automobilklubu Ziemi Kłodzkiej. P. Krysiak i P. Gacek.

Nowa formuła Rajdu Dolnośląskiego to m.in. odpowiedź na wytyczne Polskiego Związku Motorowego co do piątkowo-sobotniego układu Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski oraz wyzwanie organizacji kompaktowych i przede wszystkim atrakcyjnych zawodów. Automobilklub Ziemi Kłodzkiej – przy wsparciu gminy Duszniki-Zdrój – po raz pierwszy w historii wraca z motorsportem na nowoczesny biathlonowy obiekt.

– Zależy nam na tym, aby do Dusznik-Zdroju przyciągać ludzi aktywnych, a zarazem głodnych obcowania z naturą i mających sentyment do historii. Dziś słyniemy już nie tylko z Festiwalu Chopinowskiego i Muzeum Papiernictwa. Staliśmy się ważnym punktem na biathlonowej mapie Europy. Chcemy także, aby wyraźny był nasz związek z Rajdem Dolnośląskim, na obecności którego na naszym terenie bardzo nam zależy. Cieszymy się, że w tym roku, w niespodziewany dotąd sposób, wykorzystamy nowoczesny obiekt Duszniki Arena, który jest niewątpliwie naszą dużą sportową atrakcją, zarówno latem jak i zimą – mówi Piotr Lewandowski, burmistrz Dusznik-Zdroju.

Zatem z bazą w Dusznikach-Zdroju, biurem i parkiem serwisowym w Zielencu, oraz w oparciu o lubiane przez zawodników i kibiców kultowe odcinki specjalne powstała widowiskowa trasa 51. Rajdu Dolnośląskiego. Składa się na nią 9 szybkościowych prób sportowych o łącznej długości 133,45 km.

– W piątek 8 września stawiamy na trzykrotny przejazd Duszniki Areny, gdzie każda załoga pokona 3 okrążenia, oraz na dwukrotnie przejeżdżany długi, bo 22-kilometrowy oes Jaworek. Sobota 9 września to z kolei dwie pętle składające się z oesów Pisary i Spalona. Zdecydowanie nowością jest wykorzystanie do celów rajdowych obiektu biathlonowego. W naszej ocenie będzie to wymagający, techniczny odcinek, a kibicowanie na nim to dzień pełen wrażeń, dodatkowo wzbogacony o sportowy komentarz Andrzeja Borowczyka. Pozostałe odcinki poprowadzone na drogach Ziemi Kłodzkiej to dobrze znane fragmenty tras zarówno Rajdu Dolnośląskiego, jak i Rajdu Zimowego, niektóre w odwróconej konfiguracji – mówi Ireneusz Piątek, dyrektor 51. Rajdu Dolnośląskiego.

Odcinek Duszniki Arena będzie bielowany. Całodzienna wejściówka to koszt 20 zł. Dla mieszkańców Miasta Duszniki-Zdrój wstęp będzie bezpłatny. Będzie można również dokonać zakupu pakietów VIP, które zawierać będą konsumpcję oraz gadzety rajdowe. Wstęp na pozostałe odcinki będzie bezpłatny.

Do udziału w zawodach stają dwie ligi krajowego czempionatu. 51. Rajd Dolnośląski będzie bowiem 4. rundą Inter Cars Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski oraz 4. rundą Motul Historycznych Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski. Listy zgłoszeń poznamy 29 sierpnia.

Warto dodać, że w tym roku na oficjalnym plakacie Rajdu Dolnośląskiego znalazła się załoga Paweł Krysiak / Paweł Gacek w fordzie fiesta R2,

która w cyklu Inter Cars Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski dumnie reprezentuje barwy Automobilklubu Ziemi Kłodzkiej.

AZK

Program 51. Rajdu Dolnośląskiego

ETAP 1 piątek, 8 września 2017

Start Rajdu - Duszniki Arena 13:00
OS1 Duszniki Arena 12,07 km 13:03
OS2 Jaworek 22,60 km 14:30

SERWIS A - Zieleniec (30 min.) 16:15

OS3 Duszniki Arena 12,07 km 17:05
OS4 Jaworek 22,60 km 18:32
OS5 Duszniki Arena 12,07 km 20:20

SERWIS B - Zieleniec (45 min.) 20:55

ETAP 2 sobota, 9 września 2017
SERWIS C - Zieleniec (15 min.) 8:45

OS6 Pisary 15,40 km 10:10
OS7 Spalona 10,62 km 11:05

SERWIS D - Zieleniec (30 min.) 11:50

OS8 Pisary 15,40 km 13:30
OS9 Spalona 10,62 km 14:25

Ceremonia Mety - Duszniki Arena 15:30

SIERPIEŃ

Pn	Wt	Sr	Cz	Pt	So	Nd
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

WRZESIEŃ

Pn	Wt	Sr	Cz	Pt	So	Nd
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

PAŹDZIERNIK

Pn	Wt	Sr	Cz	Pt	So	Nd
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

LISTOPAD

Pn	Wt	Sr	Cz	Pt	So	Nd
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

GRUDZIEŃ

Pn	Wt	Sr	Cz	Pt	So	Nd
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

● Słowackiego, Rynek, Krótka, Zamkowa, Stroma, Mickiewicza, Kłodzka, Bohaterów Getta, Pl. Warszawy, Krakowska, Sudecka (d. Świerczewskiego)

○ Kolejowa, Dworcowa, Stawowa, Krasińskiego, Słoneczna, Miejska Górka, Orlicka (d. H. Sawickiej), Willowa, Orzechowa, Zdrojowa, W. Polskiego, Sportowa, Sprzymierzonych, Osiedlowa, Wrocławska, Wybickiego

■ Zieleniec, Zielona, Podgórska, Klubowa, Chopina, Parkowa, Podgórze, Wiejska, Górską, Okólna, Graniczna, Parkowa

Worki należy wystawiać przy pojemnikach na odpady zmieszane lub bezpośrednio przy ulicy w dniu odbioru do godz. 7:00. Zapotrzebowanie na dostawę worków do segregacji prosimy zgłaszać pod nr tel. 748 627 632 lub na e-mail dzk@duszniki.pl, osobiście worki można odebrać od poniedziałku do piątku w godz. 7:30-15:30 w Dziale Komunalnym DZK, ul. Słowackiego 32A.

DYŻURY osób koordynujących w dni wolne w miesiącu: SIERPIEŃ 2017 r.

15.08 - Urszula Zych , tel. 609 113 581

19. i 20.08 - Sławomir Szymaszek, tel. 723 772 377

26. i 27.08 - Bartosz Kwolek, tel. 723 772 477

DYŻUR CAŁODOBOWY WODOCIĄGI - FILTRY tel. 748 669 447

XLI Sesja Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju odbędzie się dnia 31.08 o godz. 14:00 w Sali Posiedzeń Urzędu Miasta (II piętro)

Ośrodek Pomocy Społecznej informuje

Zmiany w ustawach dotyczących wsparcia rodzin

Od 1 sierpnia 2017 r. rodzice mogą składać wnioski na nowy okres zasiłkowy w ramach rządowego programu 500+, a także na świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego. Zmiany w ustawach obowiązujące od 1 sierpnia dotyczą m.in. ustalania dochodu oraz konieczności ustalenia alimentów na dziecko od drugiego z rodziców w przypadku ubiegania się o świadczenia wychowawcze przez osobę samotnie wychowującą dziecko. Przepis ten dotyczy także ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Wprowadzone zostały także nowe zasady ustalania docho-

du z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Ponadto po zmianie przepisów, oświadczenia dotyczące dochodów nieopodatkowanych oraz wielkości gospodarstwa rolnego za poszczególnych członków swojej rodziny, składa czyli wypełnia i podpisuje osoba wnioskująca o świadczenie wychowawcze, a nie osoba, której te dane dotyczą.

W związku z uchwaleniem w dniu 7 lipca 2017 r. przez Sejm ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia ro-

dzin uprzejmie informujemy, że od dnia 1 sierpnia 2017 r. wzory wniosków o świadczenie wychowawcze, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz załączników do ww. wniosków są dostępne w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju oraz na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/wzory-wnioskow-o-swiadczenia-dla-rodzin/

Elżbieta Paluch
dyrektor OPS
w Dusznikach-Zdroju

9 WSZELKIE PRZEJAWY ARTYZMU

18-20 SIERPNIA 2017
DUSZNIKI-ZDRÓJ

PIĄTEK 18.08.2017

14:00 - PLENER MALARSKI. DR ANDRZEJ KABAT AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU. RYNEK - DUSZNIKI-ZDRÓJ.
20:00 - OTWARCIE 9 FESTIWALU SZTUKI WSZELKIE PRZEJAWY ARTYZMU. CZARNY STAW.
JANEK SAMOŁYK / ROCK, POEZJA ŚPIEWANA **LALA BLUE** / PRAWDZIWY ROCK&ROLL
TEATR OGNI. FIRE SHOW. TEATR ULICZNY TUB
ACCESSORY TO ARMAGEDDON / DARK POP, ELECTRO POP

SOBOTA 19.08.2017

10:00 - 16:00 KIERMASZ KSIĄŻEK DLA DZIECI WYDAWNICTWA WIDNOKRĄG I KSIĘGARNI TARABUK.
SPOTKANIA Z WYDAWCAMI, DORADZTWO CZYTELNICZE. **HOTEL IMPRESJA.**
11:00 - 17:00 SZTUKA WYSZŁA NA ULICE. WYSTAWA PLENEROWA. **PARK ZDROJOWY.**
11:00 - 12:00 ŚLADAMI ZWIERZĄT. WARSZTATY PLASTYCZNE DLA DZIECI (DO 10 LAT). **KONRAD ŚWITAŁA.**
HOTEL IMPRESJA.
12:00 - 15:00 WARSZTATY RYSUNKU I MALARSTWA - MŁODZIEŻ/ DOROŚLI.
DR ANDRZEJ KABAT AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU. **PARK ZDROJOWY.**
13:00 - 17:00 - WARSZTATY LAMP-WORK. **TEATR ULICZNY TUB. PARK ZDROJOWY.**
14:00 - 17:00 - WARSZTATY TEATRALNO-IMPROWIZACYJNE CZ. I **PARK ZDROJOWY.**
ANNA WOLSZ-PWST IM. LUDWIKA SOLSKIEGO/ MMW-MUZEUM WSPÓŁCZESNE WE WROCŁAWIU.
14:00 - 15:00 - WARSZTATY PLASTYCZNE „WYTNIJ I WKLEJ” DLA DZIECI (DO 10 LAT). **KONRAD ŚWITAŁA.**
HOTEL IMPRESJA.
16:00 - 18:00 WARSZTATY RZEŹBIARSKIE. **TOMASZ BOGDANOWICZ. PARK ZDROJOWY.**

19:00 KONCERTY. CZARNY STAW.
DUET CZYLI HRYNCEWICZ & KOWALCZYK / RECITAL SATYRYCZNO – MUZYCZNY
RADOŚĆ / ROCK **SZUSZMISZMEGELE** / REGGAE, ROCK, BLUES, SKA, FOLK
GORTHAUR / DARK INDEPENDENT

21:00 WARSZTATY FOTOGRAFICZNE - ASTROFOTOGRAFIA Z CRIS FROESE. **SCHRONISKO POD MUFLONEM.**

NIEDZIELA 20.08.2017

11:00 - 17:00 SZTUKA WYSZŁA NA ULICE. WYSTAWA PLENEROWA. **PARK ZDROJOWY.**
12:00 - 16:00 FESTIWAL BANIEK MYDLANYCH. **PARK ZDROJOWY.**
11:00 - 14:00 WARSZTATY RYSUNKU I MALARSTWA - MŁODZIEŻ/ DOROŚLI.
DR ANDRZEJ KABAT AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU. **PARK ZDROJOWY.**
12:00 - 16:00 - WARSZTATY TEATRALNO-IMPROWIZACYJNE CZ. II **PARK ZDROJOWY.**
12:00 - 14:00 - WARSZTATY DECOUPAGE. **PATRYCJA BRZOSKOWSKA. PARK ZDROJOWY.**
18:00 - KONCERT GONGÓW I MIS TYBETAŃSKICH. **ADAM ŚLĘCZEK. HOTEL IMPRESJA.**
19:00 - WERNISAŻ WYSTAWY “MUZYKA POLSKICH KRAJOBRAZÓW. DROGA PĘDZŁA I TUSZU”
AGATA JÓŹWIAK, KONRAD ŚWITAŁA, LECH ŻURKOWSKI **HOTEL IMPRESJA.**
20:15 - KONCERT PAVEL ČERMÁK & MAREK MACEK / JAZZ Z MIASTA NÁCHOD
DZIEŃ DOBRY CAFE

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNERZY I SPONSORZY

KURIER DUSZNICKI

INFORMATOR SAMORZĄDOWY DUSZNIK-ZDROJU

OFICJALNA STRONA INTERNETOWA
www.duszniki.pl

Wydawca: Urząd Miejski w Dusznikach-Zdroju, Rynek 6, 57-340 Duszniki-Zdrój
• tel. +48 748 669 210 • email: duszniki@duszniki.pl •

ZNAJDŹ NAS NA FACEBOOKU
MIASTO DUSZNIKI-ZDRÓJ

Kalendarz wydarzeń

Duszniki-Zdrój

04.08 – 24.09
wystawa retrospektywna prac Władysława Kolbusza, Muzeum Papiernictwa

04 – 31.08
wystawa „Drogą pędzla i tuszu”, Hotel Impresja, wstęp wolny

05 – 31.08
wystawa malarstwa Sylwia Gromacka-Staśko „Duszniki-Zdrój w bajce...”, Pijalnia wód mineralnych, wstęp wolny

18.08 (piątek) godz. 16:00
recital fortepianowy Jerzego w programie muzyka F. Chopina, wstęp wolny

20.08 (niedziela) godz. 19:30
koncert fortepianowy w ramach XXIV Międzynarodowego Mistrzowskiego Kursu Pianistycznego organizowanego przez Towarzystwo im. Ferencza Liszta, wstęp wolny

24.08 (czwartek) godz. 15:30
koncert chóru z Sulechowa, wstęp wolny

30.08 (środa) godz. 19:30
koncert Janusza Kasprzowicza i Stanisława Marinczenko. Bilety 25 zł i 20 zł

02.09 (sobota) godz. 15:30
koncert operetkowy pp. Jankiewiczów. Bilety 25 zł i 20 zł

08.09 (piątek) godz. 15:30
koncert „Żyję, aby śpiewać”. Bilety 15 zł

17.09 (niedziela) godz. 15:30
koncert zespołu „Ponad Chmurami”. Bilety 15 zł i 20 zł

21.09 (czwartek) godz. 15:30
koncert operetkowy Camerata Vladislavia. Bilety 15 zł i 20 zł

Polanica-Zdrój

18 – 27.08
Międzynarodowy Festiwal Szachowy im. Akiby Rubinsteina

20.08 (niedziela) godz. 16:00,
koncert The Cuban Latin Jazz, Muszla Koncertowa

22.08 (wtorek)
koncert Chóru „Cantabile” z Sulechowa

24.08 (czwartek) godz. 19:30
koncert organowy, kościół WNMP

Kudowa-Zdrój

24-27.08.2017
55. Międzynarodowy Festiwal Moniuszkowski